

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallemart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

Sessio Qvinta, Celebrata Die XVII. Mensis Ivnii, M. D. XLVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

2. *Sine nomine auctoris*] An sufficiat, si nomen certi Collegij, conuentus, vel vniuersitatis apponatur? Affirmat Pater Ioannes Azori. instit. moral. part. lib. 8. cap. 17. q. 3.

3. *Est regularis*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 2. art. 6.

4. *Nisi ante examinati, &c.*] An comprehendat priuatas orationes, conciones, annotationes, & obseruationes de rebus sacris? Vide P. Azori. d. c. 17. q. 4.

5. *Post hæc temeritatem, &c.*] An nefas sit Scripturarum sacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere? Affirmat Pater Ioannes Azori. dict. lib. 8. c. 2. q. 4.

SESSIO QVINTA,

CELEBRATA DIE XVII. MENSIS

IUNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

a Heb. 11. 6.

b Ephes. 4.
c Gen. 3.

Infra 117.
c. 134.

a Calestin. 2.
Epist. 1. c. 4.

Vt fides nostra Catholica, a sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra & illibata permaneat, & ne populus Christianus b omni vento doctrinæ circumferatur; cum c Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq; remedio non solum noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensus secuta, hæc de iplo peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

1 Si d β quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, ami-

amisse, incurrisseque per offensam præuacationis hu-
iusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideò mor-
tem, quam antea illi comminatus a fuerat Deus, & cum
morte captiuitatem sub eius potestate, *b* qui mortis de-
inde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque A-
dam, per illam præuacationis offensam, secundum cor-
pus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathe-
ma sit.

a Rom. 5.
b Heb. 2.
Conc. Arau-
sicanũ 2. c. 2.

2 Si quis Adæ præuacationem sibi soli, & *c* non eius
propagini, asserit nocuisse; & acceptam à Deo sanctita-
tem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis
etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobe-
dientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantum
in omne genus humanum transfudisse, non autem &
peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cum
contradicit Apostolo dicenti: Per *d* vnum hominem
peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors:
& ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes
peccauerunt.

c Rom. 5.
d 1. Corinth. 15.
Conc. Arau-
sicanũ 2. c. 2.

d Rom. 5.
e placuit, c.
regenerante,
et c. quarto
in fin. de cõf.
dist. 4.

3 Si quis *e* hoc Adæ peccatum, quod origine vnum est, &
propagatione, non imitatione transfusum omnibus,
inest vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires,
vel per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum
vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, *e* qui nos
Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis *f* iustitia,
sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu
meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ
ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; a-
nathema sit: quia non *g* est aliud nomen sub cælo da-
tum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. vnde
illa *h* vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mun-
di. Et illa: *i* Quicumque baptizati estis, Christum indu-
istis.

e 1. Tim. 2.
Coloss. 1.
f c. multipl. de
penit. dist. 2.
Et 1. Cor. 1.

g Act. 4.
h Ioan. 1.
i c. nemo. de
conf. dist. 4.
i Gal. 3.

4 Si *k* quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizan-
dos negat, etiam *l* si fuerint à baptizatis parentibus or-
ti; aut dicit *k* in remissionem quidem peccatorum eos ba-
ptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod
rege-

k Conc. Mu-
leustanum
cap. 2. Conc.
Afric. c. 77.
l et c. placuit
de confes.
dist. 4.

regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; vnde fit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id quod dixit Apostolus: *a* Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatū mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbique diffusa semper intellexit; propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. *b* Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

a Rom. 5.
c. placuit c.
Quatuor in fi.
& c. regenerate. de
conf. dist. 4.

b Ioan. 3. c.
filius, & c.
non dubito.
de conf. dist.
4. c. debitum
cum seq. de
bapt.

c Ex c. 13. lib. 1.
contra 2.
Epist. Pelag.

d Rom. 6.
& c. proprie, de
conf. dist. 4.

f Rom. 8. a.
g Coloss. 3.

h Ephes. 4.
c. quo modo
renouari, de
penitent.

dist. 2.
i Rom. 8.
Gal. 3.

k Ex cap.
vit. d. b. de
pec. mer. &
rem.

1 Tim. 1.

m Rom. 6.
7. & 8.
Coloss. 3.

5 Si n̄ quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut *b* etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; sed illud *c* dicit tantam radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus: quia *d* nihil est damnationis ijs, qui verè *e* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui *f* non secundum carnem ambulant, sed, *g* verem hominem exuentes, & *h* nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes; innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, *i* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere *i* autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad lagonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimò qui illegitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando *m* Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellati, quod verè, & proprie in renatis pecca-

tum sit, a sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinatur. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit. **1 Declarat** tamen hac ipsa sancta Synodus, non esse suae intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam virginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicitis recordationis Xysti Papae IV. sub paenis in eis constitutionibus contentis, quas **2 innouat**.

*a Respicit e.
23. lib. 1. contra
tra 2. Epist.
Pelag. & alios
locos eiusdem.*

*b In extrau.
comm. lib. 2o
de reliq. &
vener. sanct.
cap. 2. Grano
nimis.
vide post
finem huius
libri.*

DECLARATIONES.

1. Declarat tamen hac, &c. Nemo, cuiuscumque ordinis, gradus vel dignitatis existat, in popularibus Concionibus, vel vbiicumque promiscua virorum & mulierum multitudo conuenire solet, de controuersia Conceptionis immaculatae Dominae nostrae ex alterutra parte disputare rationibus, vel doctorum auctoritate, alteram sententiam asserendo, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa questione cuiusuis pietatis aut necessitatis praetextu vulgari sermone scribere vel dictare praesumat. Qui contra fecerit, suspensionis poenam a diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modò fuit in sacris constitutus, & quocumque praeterea gradu suae dignitate fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus; & ad ea vel similia munera obtinenda, vel obeunda, perpetuae inhabilitatis, censurae, ipso etiam facto sit obnoxius: super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non possit, & nihilominus alijs poenis, si opus fuerit, à proprio Praelato pro delicti mensura infligendis subiiciatur. Ita Pius V. extrauagant. incipiente *Super. Quam diu* tamen per Apostolicam Sedem altera pars definita non fuerit, oppositaque sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academicis disputationibus, siue generalium, siue prouincialium Capitulorum (ubi alias inter sunt qui se capere possint, nec scandali vlla subest occasio) de illa questione disserere, & argumentis viramlibet partem, vel asserere, vel impugnare: dummodo tamen ne ultra velut erronea prauidetur, seruenturque illa omnia, quae à Sixto IV. praedecessore nostro monstrata sunt.

Idem Pius poenas à Sixto IV. contra aliter facientes statutas, ibidem innouat. Constitutio Sixti exstat in extrauagant. comunibus de Rel. & ven. Sanct. e. *Grano nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipso facto excommunicationem incurrunt, cuius absolutio, (solo mortis articulo excepto) ipsi Pontifici Romano est reseruata.

2. Innouat, &c. Et super huius opinionis alteratione nulla sunt litterae Apostolicae promulgatae, cum sufficiant illae Sixti IV.

B

REMS-

R E M I S S I O N E S.

- V**ide Nauar. in manu. prelud. 8. à princip. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Iustitia originali, & lib. 4. cap. 25. de peccato originali.
- β** *Si quis confitetur*] Vide P. Ioannem Azori. dict. lib. 4. cap. 25. quæst. 1.
- γ** *Si quis hoc Ada peccatum, &c.*] Vide P. Azori. d. lib. 4. c. 26. *propè finem*, pag. 328. P. Vasq. in to. 2. disp. 151. num. 18. & 19.
- δ** *Si quis paruulos recentes, &c.*] Concilium Mileuitanum dicit *anathematis, qui recentes natos paruulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. constit. cap. 15. in fine. P. Ægid. de Conink de sacram. & censur. tom. 1. q. 68. n. 55. P. Valent. disp. 4. q. 3. punc. 3. essent. 3. Patrè Valerium Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 66.
- ε** *An possint baptizari infantes infidelium inuis parentibus?* Vide Gab. Vasquez in 3. p. D. Thomæ to. 2. dif. 155. P. Ægid. d. to. 1. disput. 68. art. 10. P. Soar. disp. 25. sect. 3. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decif. 151.
- ζ** *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?* Vide Patrem Soares tomo 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disput. 68. num. 87.
- η** *Si quis per Iesu Christi, &c.*] Vide Cou. in cap. almap. 1. §. 10. n. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 69. art. 6. n. 1. P. Valeri. Reginald. d. lib. 27. num. 61.
- θ** *Ausertiam assert non tolli*] Vide Card. Bell. lib. 1. de baptifim. cap. 13. P. Ægid. d. tom. 1. q. 69. art. 1. 2. num. 1.
- ι** *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.*] Vide P. Henricq. in sum. p. 1. lib. 2. cap. 16. §. 2. & §. 7. P. Ægid. d. q. 69. art. 3. num. 6.
- κ** *Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, &c.*] Quod Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henricq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 57. Spin. in speculo testam. glol. 3. princip. n. 17. Ceual. communium contra côm. q. 346. P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 4. cap. 1. q. 3. sect. 9. pag. 266 cum seqq. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. q. 40. P. Azori. inst. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. nu. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ. t. F. 2. disp. 116. & nouissimè D. F. Ægid. de præsentatione *de immaculata Virginis conceptione librum composuit.* Et nouissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesie, & uniuersalis inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, *ut in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & alijs actibus publicis asserere, quod B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus illi à Sede Apost. fuerit definitus, sequenti Breui.*

FERIA QUINTA DIE XXXI.
AVGVSTI, ANNO A NATIVITATE DO-
MINI NOSTRI IESV CHRISTI 1617. IN
generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, &
vniuersalis Inquisitionis habita in palatio
Apost. in monte Quirinali, coram
S.D.N.D. Paulo diuina pro-
uidentia Pap. V.

SANCTISS. Dominus noster post longam & ma-
turam discussionem, auctis vatis illustrissimorum,
& Reuerendissimorum DD. Cardinalium
contra hereticam prauitatem generalium Inqui-
sitorem, re accuratè ac diligenter perpenſa prou-
idè considerans, quod quàmuis in constitutione ſe-
liciter record. Sixti IV. ſuper Conceptione Beatiſſimæ
Virginis Mariæ, præ ſubmouendæ inter Chriſti ſi-
deles, andali rixu & contentione edita, à S. Trid. ſynodo innouata,
& deinde in alia conſtitutione ſanctiſ. Pi V. ſuper eadem re, quas ſimi-
liter ſanctitas ſua innouauit, cum quibuſdam prouiſionibus, & adſectio-
nibus poenarum pro efficaciæ earum obſeruatione, relinquatur vnicuique
libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quod ſcilicet
fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra
ueluti erronea, aut heretica damnatur. Nihilominus ex occasione aſſerti-
onis affirmatiue in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & a-
diuſ publicis, quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato origina-
li concepta, oriuntur in populo Chriſtiano cum magna Dei offenſa ſcan-
dala, iurgia, & diſſenſiones: Propterea volens huiusmodi ſcandala ex de-
bito ſui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, at præſentis decreti vir-
tute mandat ac præcipit omnibus & ſingulis cuiuscuſque Ordinis, & inſti-
tuti Regularibus, & alijs quibuſcuſque, tam Eccleſiaſticis, quam ſacu-
laribus perſonis cuiuscuſque conditionis, ſtatus, gradus, Ordinis, aut dignita-
tis, tam Eccleſiaſtica, quam ſecularis, etiam ſi ſpecialis, & ſpecifica, indi-
uidua earum eſſet neceſſario mentio faciendâ, ut in poſterum, donec arti-
culus huiusmodi à S. ſede Apoſtolica fuerit deſinitus, vel per ſanctitatem
ſuam & ſedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publi-
cis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & alijs quibuſcuſque actibus
publicis aſſerere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato origi-
nali. Contra facientes autem eandem ſanctitatis ſua voluit, & declara-
uit, ſubiacere debere, & ſubijci cenſuris, & poenis contentis in ſu-
pradiſtis conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum, & ſua ipſo facto in-
currentis. Per huiusmodi tamen prouiſionem ſanctitas ſua non

intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus praiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu & terminis, in quibus de presenti reperitur, praterquam quoad supra disposita. Vterius sub eisdem censuris, & poenis mandans, quod negatiuam opinionem, videlicet quod non fuerit concepta in peccato originali, in praedictis publicis actionibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandauit, ut extra hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supra dicta constitutiones firmas & illas remaneant, & exacte obseruentur, perinde ac si praesens decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit ubicumque inuolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supra dictis constitutionibus, & alijs omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obseruatione, & executione praesentis decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra huiusmodi transgressores etiam Regulares cuiusvis Ordinis, & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas, & saeculares personas, cuiuscumque status, conditionis, gradus, Ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticae, quam saecularis, tam Episcopi, & Praelati superiores, atque Ordinarij locorum, quam haeretice prauiuitatis ubique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac poenas coercendi, ac puniendi. Voluit demum, ne praemissorum ignorantia à quoquam praetendi possit, quod praesens decretum, seu illius exemplar ad valuas Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floris affixa omnes ita ardeant, & afficiant, perinde ac si unicuique personaliter intimata fuissent. Quaeque praesentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius persona in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eorum prorsus fides adhibeatur, qua praesentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

Andreas de Pittinis Sanctae Romae & vniuersalis Inquisitionis Notarius.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1617. indict. XV. die Mayo 12. mensis Septembris, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli aeuina prouidentia Papa V. anno 3. praesens Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apostolorum, & in acie Campi Floris, per me Franciscum de Clericis sanctij. D. N. Papa Curiozem.

Siluerius Pontiolus Mag. Curf.

Roma, Ex Typographia Reu. Camerae Apost. 1617.

Disce-

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

Habentes stipendium pro lectione sacrae Scripturae, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se vel per alios, & qua via procurandum stipendium, si hucusq; non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum a Conciliorum constitutionibus inhaerens, easque amplectens, & illis adiciens; ne ecclestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod iβ in illis Ecclesiis, in quibus praebendae, aut praestimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacrae Theologiae deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui praebendam, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacrae Scripturae expositionem & interpretationem ² per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, ³ & alijs locorum Ordinarijs ⁴ eligendum, etiam per subtractionem fructuum, ⁵ cogant, & compellant. ⁶ De cetero verò praebenda, praestimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quae per se ipsos id munus explicare possint, ⁷ conferantur: ⁸ & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. ⁹ In Ecclesijs autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diocesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ¹⁰ ubi nulla praebenda, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, ¹¹ praebenda quomodocumque, praeterquam ex causa resignationis, ¹² primò vacatura, cui aliud onus incompatible iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuò ¹³ constituta & deputata intelligatur. Et quare nus in ipsis Ecclesijs nulla, vel non sufficiens praebenda

B 3

foret,

a Vid. Concil.
Lat. sub In-
noc. 3. c. 18.

e. quia, & c.
fide mag. &
ms. Sess. 21.
de reformatione.

*Inf. Sess. 24.
c. 15. de refer.*

foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum 14 alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiarii suae civitatis, & diocesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, 15 de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa 16 sacra Scriptura lectio habeatur; ita tamen, ut quaecumque aliae lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutae propter id minimè praetermittantur. *¶ Ecclesia vero, quarum annui proventus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut Theologiae lectio in eis commodè haberi non possit, 17 saltem a magistris habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes 18 grammaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa sacrae Scripturae studia, annuente Deo, transire possint. 19 Ideoque illi magistro grammatices vel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tandem percipiat, quamdiu in docendo perseveraverit, assignentur; dum tamen beneficium ipsam suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensura condigna aliqua merces persolvatur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem in ea sua Ecclesiae, & diocesis accommodanda; ne pia haec, utilis, atque fructuosa provisio quoniam quaesito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorum, ubi commodè fieri queat, etiam lectio sacrae Scripturae habeatur. qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut sedis Apostolicae delegati, eos ad id opportunis remedijs 20 compellant. In conventibus vero aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacrae Scripturae lectio similiter habeatur: quae lectio à Capitulis generalibus, vel provincialibus assignetur 21 dignioribus magistris. In Gymnasijs etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime necessaria lectio haecenus instituta non fuerit, religiosi Senatorum Principum, ac Rerum publicarum pietate & charitate ad Catholicae fidei defensionem, & incrementum, sanamque doctrinae conservationem, & propagationem instituantur: & ubi instituta foret, & negligenter, restituatur. Et 22 ne sub specie pietatis impietas dissemnetur; statuit eadem Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam*

*a Concil. Constantinop. 6.
c. 5. cū alleg.
a me in trac.
de priv. schol.
priv. 21. c. 1.
Et c. quia de
mag. Concil.
Lat. sub Alex.
3. a. 18. &
sub Innoc. 3.
c. 11. & inf.
Sess. 13. c. 12.
de refer.
Clam. ne in
agro de sta.
mon. c. 2. de
Mag.*

eam publicè, quàm priuatim admittendū esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & sciētia 23 *examinatus & approbatus* non fuerit: quod tamē de lectoribus in claustris monachorū nō intelligatur. 24. *nō Docentes verò ipsam sacrā Scripturā*, 25 *dū publicè in scholis docuerint*, & 26 *scholares*, a ^{2 c. si. de mag. alleg. in mo. et act. de priv. sch. priv. qd.} qui in ipsis scholis student, 27 *λ μ privilegis omnib. de p- ceptione fructuū, præbendarū, v & beneficiorū suorū, in ab- sentia à iure cōmuni cōcessis, plenè gaudeāt, & 28 fruatur.*

DECLARATIONES.

1. *In illis Ecclesiis. &c.*] Vbi nō est cōstituta præbenda Theologalis, & viger cōsuetudo, q̄ detur à Capitulo stipendiū perpetuū Theologo, qui docendū ibi officio fungatur, ea seruanda est: q̄ si illud etiā poterit Theologū reddere diligentiorē in sui muneris functione, trien- nium eius cōductioni Ordinarius vna cū Capitulo præferre debet.

2. *Per seipos &c.*] Si Theologus huiusmodi habens præbendam, legitime obtineret parochiale tenetur in ea residere, amissis distri- butionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantum deser- uientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij, alium de- putare debet, assignato ei competenti salario.

Quādo Clericus secularis idoneus nō reperitur pro dicta p̄benda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationē huius Canonatus suspendendā esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuū ipsius Ca- nonicatus custodē aut curatōrē deputandū, sed eos oēs superiori a- licuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theolo- gus ex suis Regularibus publicè sacrām Scripturā in Cathedrali do- ceat prout hic mandatur, eiq̄ue in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod si quid reliquum erit, in Monasterij vsum cō- uertatur, *Doct. in cap. Maioribus, de præbendis, & magis in terminis gloss. in cap. Quod nullus, de Magist. in verb. præbenda.*

3. *Et alius locorum Ordinarius eligendum &c.*] Et si Ordinarius infe- rior fuerit negligēs, puta Prior, Abbas, Præpositus, & ceteri similes alicuius Ecclesie collegiatæ, poterit Episcopus, in cuius Diocesi sunt, supplere, id est, cogere.

4. *Eligendū &c.*] Electio hæc soli Episcopo cōperit, quia à Cōcilio in hoc Decreto, (cū de substituto eligendo agitur,) soli Episcopo datur electio, & adiuvat exēplū Pœnitentiarij, licet conceptū aliis verbis.

5. *Cogāt & cōpellāt &c.*] Si lectores isti collatorib. inferiorib. sūt sub- iecti, vt muneri suo satisfaciāt, per Episcopū sūt cōpellendi. Etenim Episcopus potest supplere negligentia superiorū nō cōpellentiū, ad eligēdum eos qui stipendiū pro huiusmodi lectione obtineāt, licet Ecclesia esset exempta: qui quidē Episcopus id exequi volens, mo- ueat, terminū præfixat, & eo elapso, suppleat cogendo vel eligendo.

6 *De cetero etc. qua per seipfos etc.*] Canonicatū & magistralem præbendā obtinens cum parochiali, si in ea (vt tenetur) residet, fructus Canonicatus & præbendæ percipere potest: ita tamen, vt quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes iusta de causa percipere non possunt. In præbenda autē Magistrali idoneum virum sibi substituat, qui ex veteri instituto annexum suæ præbendæ munus obeat sacre Scripturæ interpretandæ. *Idem supra §. Per seipfos, & Sess. 23. c. 1. de Ref. §. Eum qui.*

7 *Conferantur etc.*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Conciliū non expressit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure spectabat. *Idem infra §. Constituta.*

8 *Et aliter prouiso facta, nulla sit & inualida.*] Eandē facultatē habebūt Ordinarii in Ecclesiis collegiatis, in eisdē terminis Concilii, quādo inferiores Ordinarij illarū Ecclesiarū fuerint negligētes, præsertim cū in discursu Scholasticæ, necesse sit explicare locos S. Script.

Nō est satisfactū huic Decreto, si stipendiū iā cōstitutū pro lectōre Sacre pagine nō sufficiens, augeatur, vel per accessionē alicuius beneficii simplicis, vel per cōtributionē, &c. quādo in illa Ecclesia adesset præbēda, quæ pro hac lectione, iuxta formā dicti decreti, vniri possit.

Præbēda quæ vacat potest optari, nec illa potest erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum ista non vacauerit: quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo, quæ remanebit post optionem.

9 *In Ecclesijs autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum visitationis Apostolicæ de constituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cum vacauerit.

10 *Vbi nulla præbenda.*] Vbi nulla sunt præbēda, eo quod Canonicatus tantum distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est, quod de præbendis, cum illarum loco succedant.

11 *Præbenda quomodocumq.*] Intelligitur etiam præbēda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ.

12 *Primo vacatura.*] Non tamē in mense Apostolico: quia nō cōprehenditur sub hoc Decreto præbēda vacantes in mensib. reservatis, & idē ius in præbēda pœnitentiāli, *sess. 24. c. 8. de reformatione.* S. D. N. sentiens hoc decretū Concilii esse cōditionatū, & requiri prius declarationē & actualē deputationē Episcopi, vt sc. illa pœbēda sit Theologalis: respondit valere collationē pœbēdæ (quæ primum post Conciliū vacauit) factā personæ minus idoneæ ad Sacra Scripturā per se ipsum interpretandā, si nondū illa præbēda, actu fuerit deputata in Theologale. Nec est in optione Episcopi primā præbēdā vacantē assignare pœnitentiario, licet ratione curæ animarū videatur magis necessarius, sed debet p Theologo, propter verba huius Decreti *ipso facto.* Verū si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habēda est cōfirmatio in specie à sanctissima Sede Apostolica, ad omnē difficultatē tollendā.

Non

Non debentur quidem lectori distributiones quotidianæ pro illis horis quibus legit, ex dispositione Iuris & doct. per gloss. vlt. in cap. *Quia nonnulli. de Magist.* quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris qui in Ecclesia sua legit, vt facit iste de quo in hoc textu: tamen sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas esse ei tribuendas, non modo pro illis horis, vt si mane legit pro horis matutinis, & missa solemnii; sed etiam pro tota die, consultus respondit.

13 *Constituta & deputata intelligatur.*] Huius beneficii collationem Concilium reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat. Nec talis deputatio & institutio habet locum in Canonicibus & prebendis Sedi Apostolicæ reseruatis & affectis. Itē si in præteritis mensibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apostolica, deputationem tamē huiusmodi præbendæ Concilium reliquit illis, ad quos verè ante Conciliū spectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc solum habetur quod in Theologalem erigatur. Electio verò soli Episcopo cōpetit, quia à Concilio in hoc decreto, cū de substituto eligendo agitur, soli Episcopo datur electio, & adiuuat exemplū Pœnitentiarij, licet sit conceptum alijs verbis. Nec successori præiudicium factum est, si aliter per prædecessorem fuit seruatum. Et id intelligendū est de ijs canonicibus Theologicis, qui erecti non sunt ante Concil. Tridentinum. Secus si ante essent erecti: tunc enim seruandum est quod ante Concilium seruabatur. Ita Congregatio in vna Astoricensi censuit cum consilio Capituli, si tamen ante Concilium in collatione requirebatur. *Idem sup. §. Eligendum.*

Hoc decretum habet locum etiam in Ecclesijs collegiatis, quarū præbendæ sunt de iure patrio Laicorū, vt deputetur præbenda primò vacatura, concurrētibus omnibus requisitis, pro vt hic: & persona non erit nominanda ante vacationē, sed electio personæ spectabit ad Episcopū, collatio verò, ad quem legitime spectabat ante deputationem præteritam. Non potest optari præbenda, quæ fuit erecta & deputata in Theologale pro Theologo, à sequenti Canonico.

In Ecclesia verò Cathedrali aut collegiata insigni, quæ nō est numerata, vel Regularis, vel quæ nullas habet distinctas præbendas, Ordinarius, vt habeatur omnino lectio Sacræ scripture, (cum non possit in huiusmodi Ecclesijs deputari præbenda primò vacatura,) prouideat alia ratione, iuxta hoc Decretū. Ideoque erit procedendum, sicut si Ecclesia esset exempta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam superioris.

In præbenda primò vacatura post Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacauit, prouisum non fuit de Theologo, relictum est ordinariæ decisioni Iudicum.

14 *Alicuius simplicis beneficij.*] Vbi suat præbendæ & Canonicatus, non potest assignari aliud beneficium pro isto Theologo vel Pœnitentiario.

15 *De Capituli consilio.*] Hæc verba tantum ad proxima sunt referenda, cum agatur de assignatione & contributione.

In nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, ubi Conciliū expresse sustulit appellationē, ea sublata intelligitur quoad effectum dumtaxat suspensiuum, non autem deuolutiuū: quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non auferit ius illorum, ad quos legitime interposita appellatione aliàs causā deuolueretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Episcopum & Capitulum sit controuersia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & eius iudicium sequendum.

16 *Sacra Scriptura lectio*] Satisfit Concil. etiam Scholasticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia Sacre scripturæ vel Theologiæ, quæ in Sacra scriptura continetur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij: potest tamen ipse lector vacare à lectione tribus mensibus, scil. Iul. Augusti, & Septembris.

17 *Saltem magistrum.*] Congregatio celsit, casu quo deficit magister Grammaticæ in vrbe, fieri non posse vt Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cū congrua mercede in parochiali, etiam si talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere veller.

18 *Grammaticam gratis doceat.*] Vbi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat, si presbyter ad Parochialem Ecclesiam à ciuitate duo miliaria non distantem, deputerur, qui tamen suis parochiali diebus festis inferuit, à residentia non excusatur.

19 *Illi Magistri Grammatices.*] In collatione Cathedræ legatur Grammatica, & præsupposito quod dictæ Cathedræ sint annexa duo præstimonja, quorum fructus sint pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20 *Compellant*] Etiam Carthusiani strictioris Claufuræ comprehenduntur sub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magistris.*] Isti lectores Sacre scripturæ in conuentibus Regularium nõ sunt examinandi & approbandi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, vt infra: cum Concilium videatur id committere Capitulis generalibus vel prouincialibus. Sed si in Ecclesia publicè populo Sacra scriptura legenda esset, tunc seruandum esset, quod in Prædicatore statuitur infr. c. 2. de munere præd.

22 *Ne sub specie pietatis.*] Ordinarius non potest examinare seu approbare de vita moribus & scientia eos, qui Sacram scripturam interpretari sunt in conuentibus Regulariū: & multo minus eos, qui tali munere fungi volunt in claustro Monachorū, pro vt iam dictum est.

23 *Examinatus & approbatus.*] Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagistri, qui priuarim in domibus particularibus prima principia Gram-

Grammaticæ doceat vel aliarum similiarum artium, qui etiam tenentur, vt supradicti, facere professionem fidei, iuxta bullam Pij IV. Kal. Nouemb. emanatam.

24. *Docentes Sacram scripturam*] Congregatio censuit, docentes ius Canonicū in publica Vniuersitate gaudere priuilegijs de percipiendis in absentia fructibus suarū præbendarū, etiam præbendæ, quas obtinent sic essent in cathedrali eiusdem ciuitatis in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipient tamen distributiones illas quotidianas quæ solent accrescere solis præsentibus. quod si omnes redditus Capituli huiusmodi distributionibus cōstent, reputabuntur pro præbendis, & tales Doctores Iuris debebunt percipere distributiones, dimissa vna ex tribus partibus quæ inseruientibus accrescit.

25. *Dum publicè in scholis docuerunt.*] Idem iudicandum de docentibus in Ecclesijs cathedralibus & collegiatis quoad priuilegia, quando legunt Sacram scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiat omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

26. *Et Scholares.*] Non idem in Scholaribus qui in Ecclesijs audiunt.

Scholares ergo audientes in Ecclesijs Cathedralibus, nō gaudent iisdem priuilegijs quibus studentes in publicis Academijs, nec percipiunt distributiones quotidianas.

27. *Priuilegijs omnibus de perceptione fructuum.*] Lectores non excusantur à residentiā in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiolorum. Nō possunt etiam obtinere aliud beneficium incompatible, nec beneficium curatum vel requirens residentiā, & legendo deseruire per substitutum. Et cōtra contumaciam in non residendo, Episcopus debet procedere iuxta decretum Cōcil. sess. 24. cap. 12. & tempore quo (cessante legitima causa & iusto impedimento) non resederit, debet alium substituere sumptibus illius, qui lectioni Sacrae scripturae loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesie non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiā requirens, & legendo deseruire per substitutum, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali Canonatu obtinere aliud incompatible, vt seruetur multis in locis. Nec concedenda est eis licentia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungantur. *Supr. §. Priuilegijs.*

28. *Et fruuntur.*] Idem censendum est de docentibus in Ecclesijs, sc. quod quāuis à seruitio chori absentes essēt, possint percipere fructus suorum Canonatuum, exceptis quotidianis distributionibus: tamen ex gratia diebus quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes: vt declarauit S. D. N. Gregorius, & supra declarauimus: sed non gaudent isti lectores Sacrae scripturae in Ecclesia
illis

illis priuilegijs quibus gaudent docentes in Scholis pub. *Idem supra verb.* Non debentur.

Lectores hi non sunt censendi praesentes matutinis, quae ex antiqua Ecclesiae consuetudine dicuntur sero praecedenti pro die sequenti.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in manu. cap. 27. n. 107. Medices in summa peccatorum p. 2. c. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo praebenda Theologalis, pag. mihi 299. P. Valer. Reginald. in praxi fori poeniten. li. 20. nu. 53.

β *In illis Ecclesijs, &c.*] sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Vbi viget consuetudo, quod detur à Capitulo stipendium proprio Theologo, ea seruanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentior in sui muneris functione, triennium eius cōductionis ordinarius vnà cum Capitulo praefinire debet. De hac responsione testatur Zerol. d. verbo praebenda Theologalis, vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacrae scripturae*] sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Quando clericus secularis idoneus pro Theologali praebenda non reperitur collationem illius suspendendam esse; donec inueniatur idoneus Theologus secularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis regularibus publicè in cathedra Ecclesiae doceat sacram Scripturam, pro vt mandatur decreto Concil. cap. 1. Scil. 1. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod reliquum fuerit, in usum monasterij conuertat. & in Concil. Prouinciali Beneuentano cap. de praebendis Theolog. idem seruari resoluit Zerol. d. verbo praebenda Theologalis, vers. ad quintum.

δ *Eligendum*] sacra Card. congregatio ita censuit. A quo autem collatio praebendae Theologalis fieri debeat, Concilium non expressit: quare pertinebit ad eum, ad quem ante de iure spectabat. De hac responsione testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 9. §. 2. n. 83.

ε *In Ecclesijs*] concordat text. in cap. quia, & in cap. finali de magistris.

ζ *Ecclesiae verò, quarum annui prouentus, &c.*] Zerol. in praxi episcopali p. 1. verbo, praebenda Theologalis, vers. ad 3.

η *Docentes verò ipsam sacram Scripturam*] An idem sit, si doceant ius canonicum? Afirmat Nicol. Garc. de beneficijs p. 3. c. 2. nu. 64.

θ *Vtrum docentes in scholis Theologiam, vel ius canonicum, dum publicè in die docuerint, & studentes in eis, excusentur à residentia,*

dentia, & fructus suorum beneficiorum in absentia percipiant? Vide scribentes in cap. fin. de magist. Nau. in man. cap. 25. nu. 120. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. num. 25. & in tract. de priuileg. schol. priuileg. 29. & 31. Horat. Luti eod. tract. priuileg. 99. & 100. Ludou. Lopez in instructor. conscientiarum tom. 1. c. 149. vers. sed quatuorplex. Viual. in candelab. aureo, in appendice c. 9. num. 13. & 14. & verbo residentia. nu. 8. Hoied. de incomparabil. benef. cap. 17. num. 28. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 33. num. 2. & tom. 2. c. 36. nu. 2. & in addit. ad bullam Cruciatæ cap. 2. ad 4. clausulam num. 27. Gonzal. ad reg. 8. cancel. 7. §. 7. proæm. nu. 180. Nicol. Garci. d. p. 3. cap. 2. num. 54. cum multis seqq. Maynar. decif. 8. lib. 1. Aloyf. Ricci. in collect. decision. collect. 446.

¶ *Dum publicè in scholis docuerint*] sacra Cardinalium congregatio sic censuit. Idem censendū est de docentibus in Ecclesijs, qui quamuis à seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonicatum, exceptis quotidianis distributionibus: sed ex gratia diebus quibus legunt habendi sunt sicut presentes in choro, & interuientes non modò pro illis horis, ut si mane legunt, pro horis matutinis, & Missa solemnibus, sed etiam pro rota die. referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. proæm. n. 180. Nicol. Garci. d. c. 2. n. 118.

¶ *Scholares*] An debeant esse in studio generali, seu celebri Vniuersitate? Affirmant Rebuff. d. priuileg. 31. nu. 8. Horat. Luti. ad finem dicti tract. de ijs qui gaudent priuileg. scholasticis n. 23. ad finem. Perez. l. 1. ti. 10. lib. 1. ordin. Zechi. de Repub. ecclesiast. tit. de clericis num. 7. vers. 28. Flores Vari. lib. 3. qu. 24. num. 19. Zerol. in praxi episcop. verbo studium §. 4.

¶ *Sacra Cardinalium congregatio ita censuit*: Scholares in Ecclesijs cathedralibus non gaudent eisdem priuilegijs, sicut studentes in studijs publicis, vel academijs: interim tamen huiusmodi studentes in academijs non percipiunt distributiones quotidianas. refert Nicol. Garci. d. c. 2. n. 117.

¶ *An scholastici otiosi, qui non student, & scholas non frequentant, gaudeant priuilegijs scholasticorum, & absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipiant?* Negan. Tiraq. in tract. celsante causa p. 1. n. 213. Mascard. de Probat. concl. 1290. n. 9. cum seqq. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 1. qu. 9. art. 10. Prosper. de Augustino in addit. ad Stephan. Quarant. in summa bullarij, verbo, residentia, vers. limita, pag. 443.

¶ *Et beneficiorum suorum*] sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Obtinentibus parochiales Ecclesias post Concilium Trid. studendi licentia, atque in absentia studiosum causa fructus percipiendi non datur. referunt post Gonzal. Prosper de Augustino ubi proxime, vers. item limita, & Nicol. Garci. d. c. 2. n. 81. Farin. decif. 29. Aloyf. Ricci. in collect. decif. p. 3. collect. 563. in med. & constitutum est in Concil. Prouinc. Brachar. 4. act. 3. c. 9.

† *Docuerint* Quid si sponte, & voluntariè legant sine stipendio, in cathedra? Vide *Grac. d. c. 2. n. 60.* vbi resoluit hoc non sufficere, se-
cus si legant cum licentia vniuersitatis, seu claustris, sive collegij Do-
ctorum.

CAPIT. II.

De Verbi Dei concionatoribus, & quatoribus elemosynarijs.

*a infr. Sess.
24. c. de ref.
b 11. Tolet.
c. 2.*

QVIA verò a Christianæ Reipublicæ non minùs ne-
cessaria est *β* predicatio Euangelij, quàm lectio; & b hoc
est *γ* præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit ea-
dem sancta Synodus, i omnes Episcopos, Archiepiscopos,
Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per
seiplos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædican-
dum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contige-
rit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impe-
dimento; *δ* iuxta formam c generalis Concilij 2 viros idoneos af-
sumere 3 teneantur ad huiusmodi prædicationis officium sa-
lubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere con-
tempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri
quoque, Plebani, & quicumq; Parochiales, vel alias curi-
animarum habentes ecclesias quocunq; modo obtinent,
a per se, vel alios idoneos, e si legitimè impediti fuerint, d diebus
salsè Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commis-
sas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis;
docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem,
annunciandoq; eis cum breuitate & facilitate sermonis
vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat;
vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam conse-
qui valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiã
si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se
esse prætenderet; etiã si ecclesie, quouis modo exemptæ
dicerentur, aut alicui monasterio, etiã extra diœcesim
existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modo re ipsa in diœce-
si sint, prouida pastoralis Episcoporum sollicitudo non de-
sit; ne illud impleatur; e Paruuli petierunt panem, & non
erat qui frangeret eis. Itaq; vbi ab Episcopo moniti trium
men-

*a Conc. Lat.
sub Inn. 3 c.
20. c. inter ce-
tera de off.
aud. ord. Vnde
post finem
huius lib.*

*a Conc. Con-
stant. c. 2. c.
exij. §. habet
etiam de
ver. sig. Conc.
Lat. ult.
Sess. 11.*

e Hier. chr. 4

mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces perfoluatur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat.

Si quæ verò parochiales ecclesiæ reperiantur subiectæ monasterijs in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quo ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit. *a* & Regulares verò cuiuscunq; ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, *5* etiam in ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, *6* antequam prædicare incipiant. *7* In ecclesijs verò quæ suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum *b* etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua ipsis ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi *8* concedant.

Si verò, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicit. Quòd si hereses prædicauerit; contra eum, secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem *9* procedat; etiam si prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, *10* & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel alias calumniosè vexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat.

λ Cautant

a Conc. Lat.
alt. Sess. 17.
de modo
præd.

b e. an. c. m.
nicamie, g.
quia vero, de
heret. infr.
Sess. 24. c. 4.
de reform.

¶ *Caveant præterea Episcopi*, ne aliquem, vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua iurisdictione vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

a Conc. Lat. sub Inn. 3. c. 12. c. cū ex eo, de penit. & remiss. clem. ab usibus. infr. Sess. 21. de refor. c. 9. a. ut officium h. cōpescendi. de har. in 6.

¶ *Questores à verò elemosynarij*, qui etiã *Questuarij* vulgò dicuntur, & cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuscumq; non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futura Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, Feria 5. post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XII. mensis Ianuarij;
M. D. XLVII.

DECLARATIONES.

1. *Omnes Episcopos*,] Episcopus vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere qui id munus exequatur.
2. *Viros idoneos assumere teneantur*,] Seipsis solis absque consensu Capituli, vt infra notatur, sess. 24. c. 4.

Stante Decreto Concilij hoc c. & c. 4. sess. 24. deputatio prædicatoris in Cathedrali Ecclesia pertinet ad solum Episcopum: ita quod Canonici & Capitulum nõ possint se intromittere in huiusmodi deputacione, nec inconsulto, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatorib. ab ipso Episcopo approbatis approbare, deputare seu admittere. Congregacio enim censuit ad solum Episcopum pertinere in sua Cathedrali, nulla

habita

habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua competere-
ret Capitulo, vel de consilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium est quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus proprijs conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem, non obstantibus quibuscumq; consuetudinibus & immunitatibus, vide c. 4. sess. 24. de Reform.

Si communitas alicuius loci solet ex immemorabili consuetudine, de mercede prædicatoris providere, ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

4 *Per se vel alios idoneos, &c.*] Ordinarius debet ipse eligere Prædicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citra, & si Curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

5 *Etiā in Ecclesijs suorum Ordinum.*] Regulares in ecclesijs suorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus, de vita, moribus & scientia examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tamen si eam non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant.*] Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, iuxta hoc decretum, non est ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & sine rationabili causa suspendere à prædicatione.

7 *In Ecclesijs verd.*] Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesijs Regularium (etiam si esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere exterum in eorum Ecclesia ad prædicandū, ut servetur consuetudo: sed si prædicatores eiusdem ordinis haberi possunt, cæteris paribus sunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando exprimitur (de licentia sui superioris) in Ecclesia seculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diocesis: nec obstat si iste superior esset exemptus.

9 *Procedat.*] Congregatio Concilij censuit, per confirmationem privilegiorum Regularium, à Sancta sede Apostolica, non derogatur huic Decreto Concilij, nisi in ipsis privilegijs appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilij.

REMISSIONES.

Vide latè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. li. 18. nu. 118. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Reli. lib. 1. c. 7. du. 2.

Prædicatio Evangelij.] Concordat Concil. Toletan. II. cap. 2. Concil.

Concil. Carthag. 4. c. 20. c. Episcopus nullam s8. distinct. Repert In-
quis. verbo prædicatio, Quarant. in summa bullarij, verbo prædi-
cator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus.*] Declaratum fuisse per Clem.
8. non concedi prædicationem Episcopo extra suam dioccesim, cum
possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diocesis, testantur praxis
Archiepif. Neapol. c. 58. & Stephan. Gracian. discept. forensium c. 393.
à num. 9. vbi num. 11. resoluit, quod priuilegium Episcoporum, vt per
vniuersum mundum possint prædicare, iuxta illud Matth. 9. & Marc.
vlt. & in cap. in nouo 21. dist. intelligitur nisi in alienis dioccesibus
prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas prædicandi sit
intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fusc. de visitat. li. 2. c.
20. nu. 23. in fin.

δ *Iuxta formam generalis Concilij.*] Scilicet Lateran. c. 10. sub Innoc.
III. Et refertur in c. inter cætera, de officio iudicis ordinat.

4 *Si legitime fuerint impediti.*] Concordat Concil. Constant. 6. c. 8. c.
exijt, §. habetur etiam, de verbor. signif. Concil. Lateran. vlt. sess. tr. P.
Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 119.

ζ *Regulares verò, &c.*] Vide latè Fr. Emman. q. Reg. to. 3. q. 32. art. 1.
cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi li. 18. nu. 123.

η *Etiã in Ecclesijs suorum ordinum.*] Sacra Cardinalium congrega-
tio ita censuit. Regulares in Ecclesijs suorum ordinum prædicare
volentes non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum
à suis superioribus de moribus, & scientia examinari, & approbari
debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram
Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tamen eam
minime obtinuerint. refert Fr. Emman. d. q. 32. art. 5. resoluit P. Valer.
Reginald. d. lib. 18. num. 123.

θ *In Ecclesijs verò qua suorum ordinum non sunt, &c.*] Gregor. XIII.
concessit Societati Iesu, quod huius sacræ religionis confessarij, ac
prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superio-
ribus ad huiusmodi munera deputati, quando cumque, siue mari, siue
terra iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen curatis paro-
chialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare; & quorumcumque
Christi fidelium confessiones audire, dummodo id nõ faciant in op-
pidis, aut locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia de-
super obtenta. refert Fr. Emman. d. q. 32. art. 6. vbi in fine dicit illo pri-
uilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium, & alij, qui cum
ipsis communicant in priuilegijs concessis, & concedendis.

ι *Si verò.*] Vide Fr. Emman. qu. Regul. tom. 2. q. 32. art. 8.

κ *Et tanquam sedis Apost. delegatus procedat.*] Vide Fr. Emman. qu.
Reg. tom. 1. q. 8. art. 7.

λ *Caveant præterea Episcopi.*] Vide Fr. Emma. q. Reg. to. 3. q. 32. art. 9.

μ *Quæstores verò elemosynarij.*] Vide Cened. ad Clem. & Extrauag.
collect. 9. Fr. Emman. d. q. 32. art. 11.

Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam lib. 5. tit. 103. ne questiones alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regie literae ostendantur: si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quasitas quaestori redemptionis captiuorum tradendas praecipit, vt per Cardos. in praxi iudicium, & aduocat. verbo eleemosyna, nu. 2. practicarum fuisse refert Cabed. p. 1. decis. 193. Similis apud Hispanos extat l. 1. & 2. tit. 8. li. 1. ord. vbi Perez, nunc l. 1. tit. 9. li. 1. & l. 37. tit. 6. li. 3. nouae Recopil. vbi Azeued. vide Auend. de exequendis mand. lib. 3. c. 30. & apud Gallos idem regij Senatus decretis dispositum asserit Renat. Chopin. de sacra Politia, li. 3. tit. 5. a nu. 23.

¶ *Cuiuscuq; conditionis existant.*] An comprehendat Mendicantes religiosos pro suorum conuentuum sustentatione eleemosynas quas tuantes? Negant Nauar. l. 3. consil. ti. de Regularib. cons. 79. n. 3. latissime Fr. Emman. qu. Reg. tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS

IANVARIJ, M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

P R O O E M I V M.

VM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticae unitatis detrimento, et ronea quadam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiae tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Pap. III. Reuerendiss. Dominis, Dominis Ioan. Maria Episcopo Praenestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem presbytero, S. Romanae Ecclesiae Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intedit omnibus Christi fidelibus, veram sanamq; doctrinam ipsius iustificationis, quam Solius iustitiae Christus Iesus, & fidei nostrae auctor, & consummator, docuit.